

ת"פ 28585/05/21 - מדינת ישראל נגד עודאי אבו עסא, עבד אבו עסא

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 28585-05-21 מדינת ישראל נ' אבו עסא ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופט יואל עדן המאשימה:	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד דרור שטורק - פמ"ד
נגד הנאשמים:		1. עודאי אבו עסא 2. עבד אבו עסא ע"י ב"כ עו"ד עידו פורת

גזר דין

האישום והסדר הטיעון

1. הנאשמים הורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן בעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודו הנאשמים:

נאשם 1 הינו הבעלים של רכב מסוג טויוטה ("הרכב"). ביום 22.4.21 בשעה 03:19, עבדו ע. ומ. ("המתלוננים") בחנות נוחות.

עובר למועד לעיל, גמלה בליבם של הנאשמים ושני אחרים נוספים, שזהותם אינה ידועה למאשימה, לבצע שוד בחנות. לשם מימוש תכניתם, שינו השודדים את לוחית הרישוי של הרכב, באמצעות הדבקת דבק איזורליבנד על מספרי הזיהוי של הרכב מקדימה ומאחור.

במועד לעיל, הגיעו השודדים אל החנות. נאשם 1 ומי מהשודדים הגיעו בנסיעה מהירה עם רכב הטויוטה, עלו על המדרכה ועצרו בפתח החנות. נאשם 1 ירד מעמדת הנהג כשעל פניו מסכת קורונה, כפפות לידיו והוא אוחז באלה אשר הצטייד בהם מבעוד מועד. השודד האחר ירד מהמושב האחורי ימני של הרכב, כשהוא עוטה מסיכת סקי, כפפות והוא

אוחז בידו אלה אשר הצטייד בהם מבעוד מועד. בה בעת, הגיעו בהליכה גם שני השודדים האחרים אל החנות, לאחר שהצטיידו מבעוד מועד בכפפות שלבשו על ידיהם וכשפניהם מכוסות, כל זאת כדי להסתיר את זהותם.

נאשם 1 ומי מהשודדים פנו אל מ. שעמד בכניסה לחנות והחלו לאיים עליו. מ. ניגש אל ע. שנכח באזור הקופה, ואמר לו לצאת החוצה מהחנות וע. יצא בעקבות האמור מהחנות. נאשם 1 ומי מהשודדים עמדו בכניסה לחנות עם האלות ושמרו על הכניסה ועל עובדי החנות. במקביל, שני השודדים האחרים נטלו שקית כחולה, ניגשו אל עמדת הסיגריות בחנות, והחלו למלא אותה בחפיסות סיגריות, כשבכוונתם היה לשלול שלילת קבע את חפיסות הסיגריות מבעליהן. בו בעת, השודד האחר שנותר בחנות החל לנסות לפתוח את הקופה. לפתע הגיעה ניידת משטרה למקום. ארבעת השודדים, שהבחינו בניידת משטרה, וחששו פן ייתפסו - החלו להסתתר ולאחר מכן נמלטו מהמקום, כשהם מותירים את חפיסות הסיגריות ואת רכב הטויוטה במקום.

הסדר הטיעון

2. הצדדים הגיעו להסדר טיעון לפיו הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, והורשעו בעבירה המפורטת בו. בין הצדדים אין הסכמות לעניין העונש.

ביחס לשני הנאשמים קיימת חובת תסקיר והם נשלחו לקבלת תסקירי שירות מבחן.

הראיות לעונש

3. נאשם 1 נעדר עבר פלילי.

ביחס לנאשם 2 הוגש מטעם המאשימה הרישום הפלילי שלו (ת/1), אשר כולל אי הרשעה בעבירות של גניבה (4 עבירות), הסגת גבול פלילית (4 עבירות), כל העבירות בוצעו בתחילת 2018.

מטעם ההגנה העידו בראיות לעונש אביו של נאשם 1 ואמו של נאשם 2.

על פי דברי אביו של נאשם 1, הוא עשה טעויות בעבר, מאז מקרה זה בנו נמצא אצלו, עוזר לו ולאמו, והוא מבקש להתחשב בו ולתת לו סיכוי.

על פי דברי אמו של נאשם 2, מאז שיצא למעצר בית הוא עוזר לה, אינו יוצא מהבית, אלא רק לעבודה יחד איתה, הוא עוזר לה בבית, אביו חולה, והתבקש להקל בגזר הדין שלו.

תסקירי שירות המבחן

4. בעניינו של נאשם 1 הוגשו 4 תסקירים.

על פי התסקיר הראשון מיום 4.7.22, נאשם 1 היה רווק אותה עת, ועבד לפני האירוע במשך חצי שנה, הוא נעדר עבר פלילי, מודה בביצוע העבירה, בעקבות מעצרו, מעצר הבית והתגובה השלילית של הוריו הוא החליט להתרחק משותפו לעבירה וניתק עימו קשר, ומשצוינה בפניו האפשרות להשתלב בהליך טיפולי אמר שהפיק לקחים ואמר כי אינו זקוק להליך טיפולי.

שירות המבחן ציין כי הנאשם 1 אינו זקוק לטיפול מאחר ולא מצביע על תחום ספציפי, ויתקשה להיתרם מהליך טיפולי, ולפיכך לא בא בהמלצה טיפולית.

לעניין העונש, המליץ שירות המבחן על ענישה מוחשית ומציבת גבולות, וכי יילקח בחשבון הגיל הצעיר והעדר הרשעות בקביעת משך המאסר.

על פי התסקיר השני מיום 15.11.22, התרשם שירות המבחן מצעיר הנמצא בתהליך גיבוש זהותו האישית, כי ההליך מרתיע ומציב גבול עבורו, ובהמשך לפגישה עם הנאשם 1 ועם אביו, שירות המבחן מתרשם מגורמי סיכוי המתבטאים בנכונות להשתלב בטיפול, ולאור זאת סבר שירות המבחן כי יש מקום לאפשר הזדמנות נוספת ולבחון השתלבות נאשם 1 בהליך טיפול בטרם גזר הדין והומלץ על דחיית הדיון בהתאם.

על פי התסקיר השלישי מיום 26.1.23, נאשם 1 הופנה לעו"ס המטפל בצעירים במחלקה לשירותים חברתיים אך בשל קשיים שונים הטיפול טרם החל, וביחס לקבוצה טיפולית לדוברי ערבית, בשל מחסור בכוח אדם, הקבוצה עומדת להיסגר ולכן לא שולב בקבוצה. שירות המבחן נפגש שוב עם נאשם 1, והתרשם כי הוא מעוניין להשתלב בהליך הטיפול שהוצע על ידם, והם מתרשמים כי יש צורך לשילוב בטיפול בטרם גזר הדין.

על פי התסקיר הרביעי מיום 9.5.23, בתקופה שחלפה השתלב נאשם 1 בהליך טיפולי הכולל קבוצה קצרת מועד לדוברי ערבית ולטיפול פרטני במסגרת תוכנית יתד לצעירים. על פי דיווח ממנחת הקבוצה, נאשם 1 הגיע לכלל המפגשים, הוא קשור ומגלה מחויבות לתכנים ומביע רצון לשפר את התנהלותו, עם הזמן החל לקחת תפקיד יותר פעיל בקבוצה, ושיתף בשאיפתו להתמקצע בתחום המסגרות ולעבוד באופן יציב.

מדיווח גורמי הטיפול בתוכנית יתד, תוכנית אשר כוללת ליווי צעירים על מנת לסייע להם במיצוי זכויות, פיתוח אישי, שילוב בקהילה וקידום בתחומים שונים, עולה כי החלו במפגשים פרטניים עם נאשם 1, כאשר המוקד בשלב זה הינו ליווי בתחום התעסוקה בכפוף לתנאי מעצר בית בהם הוא נתון. נאשם 1 נישא זמן קצר לפני הגשת התסקיר ומתגורר עם רעייתו בבית אמו, חווה לחץ סביב ההליך המשפטי מורתע ממנו, ומקפיד על התנאים המגבילים על אף הקושי על רקע

שירות המבחן התרשם כי נאשם 1 התגייס להליך הטיפול ומהשתלבותו החיובית בקבוצה ובשיחות ומביע רצון להיעזר בגורמי הטיפול, בהליך שינוי ושיקום אורחות חייו.

שירות המבחן המליץ על צו מבחן לשנה, במהלכו ימשיך נאשם 1 את הטיפול בתוכנית יתד, ויגיע לפגישות מעקביות של שירות המבחן, ולעניין העונש, המליץ שירות המבחן על הטלת מאסר בעבודות שירות. שירות המבחן הוסיף כי במידה ויוחלט להטיל על נאשם 1 מאסר בפועל, מומלץ כי יילקח בחשבון גילו והעדר עבר פלילי באורך המאסר.

5. בעניינו של נאשם 2 הוגשו 2 תסקירים.

על פי התסקיר הראשון מיום 16.6.22, נאשם 2 רווק, במסגרת טיפול על רקע קודם ערך מאמץ להשתלב בעבודה והוציא רישיון נהיגה, אך התקשה לממש שאיפותיו, ובסמוך למעצרו החל לעבוד במפעל. שירות המבחן מציין הרשעה בעברו בגין עבירות גניבה והסגת גבול פלילית משנת 2018, אך כמפורט לעיל, אין מדובר בהרשעה אלא באי הרשעה.

צוין כי נאשם 2 היה בקשר עם שירות המבחן לנוער על רקע התיק הקודם. נאשם 2 אמר לשירות המבחן כי ההליך הקודם בשירות המבחן לנוער היה משמעותי, סייע לו לשקם אורחות חייו ולהתרחק מגורמים שלילים. נאשם 2 הודה בביצוע העבירה ולקח אחריות על מעשיו. שירות המבחן מתרשם כי נאשם 2 מתקשה להציב לעצמו גבולות פנימיים חיצוניים ולהתנתק מחברה שולית באופן מוחלט, ועלול להיכשל בהתנהגותו, כפי שהתבטא בעבירה הנוכחית. שירות המבחן מתרשם מגורמי סיכון הכוללים את העבר הפלילי, וחשיפה לעבריינות, וכן העדר גורמי תמיכה. שירות המבחן מתרשם מנטייה מסוימת לתלות האשמה בהתנהגותו הבעייתית בעבירות בשותפו לעבירה.

צוינה התרשמות שירות המבחן כי סנקציות עונשיות מקלות לא היה גורם מרתיע וקיים קושי לנאשם 2 להציב גבולות לעצמו.

לאור כל האמור, ולאור כך שהליך טיפולי משמעותי וממושך לא סייע לנאשם 2 לערוך הליך שינוי ולהימנע מעבריינות, על אף עמדותיו המילוליות שהוא מעוניין להשתלב בטיפול, סבור שירות המבחן שהוא יתקשה להשיג תועלת משילוב בהליך טיפולי ולא בא בהמלצה טיפולית בעניינו.

לאור חומרת המעשים וגורמי הסיכון סבור שירות המבחן כי יש צורך בענישה מוחשית ומרתיע, והומלץ כי גילו הצעיר יילקח בחשבון בקביעת אורך המאסר.

על פי התסקיר השני מיום 16.11.22, בתקופת הדחייה נפגש שירות המבחן עם נאשם 2, אשר תיאר כי במשך כחודש עבד בליווי אמו במפעל לעופות, אך בשל בעיות בתשלומי השכר חזר לשהות בביתו. נאשם 2 מסר כי מעצר הבית

הממושך וחששו ממאסר מרתיעים וימנעו ממנו ביצוע עבירות נוספות. שירות המבחן מתרשם כי גם כיום נאשם 2 מתקשה לבחון באופן ביקורתי התנהגותו, וביצע עבירות חוזרות תקופה קצרה לאחר הליך פלילי בטיפול קודם.

צוין כי לא קיימת בשלות להליך טיפולי, ושירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית. לאור חומרת העבירה המליץ שירות המבחן על ענישה מוחשית תוך התחשבות בגילו הצעיר.

טענות הצדדים:

6. לטענת ב"כ המאשימה:

בסופו של יום הנאשמים הודו והורשעו בעבירה חמורה, עובדות כתב האישום מלמדות על חומרת העבירה, על התכנון המוקדם, על ההסתייעות ברכב, מדובר בביצוע בצוותא. בית המשפט העליון נדרש לתופעה ולצורך להחמיר בענישה של נאשמים מסוג זה, וזאת בעיקר בשל הנזקים שנגרמים מעבירות אלו הן הכלכליים והן הפיזיים והנפשיים. נטען לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 40 ל- 65 חודשי מאסר, והתבקש להטיל רכיבי ענישה נוספים של מאסר מותנה ארוך ומרתיע, לגבי נאשם 1 גם פסילת רישיון נהיגה בפועל ועל תנאי, שכן הניסיון לשוד בוצע באמצעות רכבו, כשהוא נוהג בו, קנס הולם ופיצוי. לגבי נאשם 2, התבקשה בנוסף, הפעלת התחייבות מת.פ. 18-10-3434 של בית המשפט לנוער.

לאחר הטיעונים לעונש התבקש תסקיר נוסף בעניינו של נאשם 1, ולאחר התסקיר האחרון (מיום 9.5.23) נטען כי יש התגייסות מאוד ראשונית, עיקר עיסוקו של נאשם 1 הוא במחירים שהוא משלם כתוצאה מביצוע העבירות, וניהול ההליך המשפטי, לרבות ההגבלות שהוטלו עליו. נטען כי אין בתסקיר כדי להוביל את בית המשפט לעשות שימוש בסמכותו על פי סעיף 40ד' ולחרוג ממתחם הענישה הנוהג, בשל שיקולי שיקום, שכן מדובר בתקופה מאוד קצרה בה הוא שולב, תקופה שלא ניתן ללמוד ממנה על סיכויי שיקום ממשי. נטען כי גם קצין המבחן לא הגיע לתשובה חד משמעית לגבי העונש בתיק הזה לנאשם 1 באופן חד ערכי, כי בתיק זה אין מקום להטלת מאסר מאחורי סורג ובריח, ורק המליץ לשקול להטלת מאסר בדרך של עבודות שירות. כך שהשורה התחתונה שגם שירות המבחן סבור כי העונש בתיק הזה צריך להיות עונש מאסר לגבי נאשם 1. עוד נטען כי שיקולי שיקום הם אך שיקול אחד מבין מכלול שיקולים שעל בית המשפט להביא בחשבון.

התבקש כי על נאשם 1 יוטל עונש שימוקם ברבע התחתון של המתחם, ועל נאשם 2 עונש בשליש התחתון, כאשר המתחם שעותרים לו הוא אותו מתחם לשניהם. מכל האמור אין שינוי בעמדה העונשית של המאשימה, לאחר התסקיר האחרון.

צוין כי נאשם 1 נעצר ביום 22.4.21 ונאשם 2 ביום 25.4.21. שניהם שוחררו בתאריך 11.7.21.

7. לטענת ב"כ הנאשמים:

הנאשמים בחורים צעירים מאוד כבני 21, ו-20, בכתב האישום לא מתוארות פגיעות גוף למי מעובדי החנות, הנאשמים לא פעלו בכוח הזרוע, לא היכו אף אחד, אין פציעות, בסופו של יום לא נגנב רכוש מהחנות, ואין נזק ממוני. לא נטען שהנאשם 2 אחז באלה או בחפץ כלשהו, ולא מתואר מה מהות האיום שאויים העובד. תיאור העובדות כמו שהוא, מתאר מקרה של ניסיון שוד ברף הנמוך של עבירות מהסוג האמור.

לאור גילם של הנאשמים הוגשו תסקירים שהם תסקירי חובה. פורט העולה מהתסקירים, וביחס לנאשם 1 צוין כי הוגש תסקיר עדכני ביום 9.5.23, ממנו עולה כי נאשם 1 השתלב בהליך טיפולי שכלל קבוצה לדוברי ערבית, כמו כן השתלב בטיפול פרטני, והוא גם משולב בתוכנית יתד לצעירים במחלקה לשירותים חברתיים באל קסום. מנחת הקבוצה מדווחת שהוא הגיע לכל המפגשים, קשוב מחויב לתכנים, מביע רצון לשנות התנהגותו, לקח תפקיד פעיל בהליך הטיפולי. לרבות את המעטפת שהתוכנית אמורה לתת בהמשך. נאשם 1 התחתן מתגורר עם אשתו בבית אמו, עדיין במעצר בית מלא, והקבוצה הטיפולית משמעותית עבורו, מסייעת לו בקשייו, והוא מבין שעליו לשמור על אורח חיים מתפקד ולהמשיך בטיפול. הוא ציין שהוא מתנצל מעוניין לפצות את נפגע העבירה, ושירות המבחן ממליץ על צו מבחן לשנה, שבו ימשיך את ההליך הטיפולי, לצד מאסר בעבודות שירות שיהווה עבור גבול מרתיע ויאפשר לו את המשך ההליך הטיפולי.

לגבי נאשם 2, מפנה לתסקירים ולכך ששירות המבחן ציין מההתרשמות הפחתה במסוכנות גם לאור ההליך, ולאור העובדה שהדבר נבע ממצוקה רגשית כלכלית שחוזה, ושההליך בשירות המבחן לנוער בזמנו היה משמעותי וסייע לנאשם 2. לגבי התיק הנוכחי נאשם 2 לוקח אחריות. שירות המבחן סבר שהם מתקשים להעריך שהוא יפיק תועלת מההליך הטיפולי הנוסף, ולטענתם הוא לא בשל לטיפול, ולכן אין המלצה טיפולית. יחד עם זאת לאור גילו הצעיר והעבר הם ביקשו שהדברים יילקחו בחשבון.

התבקש לזקוף לזכות הנאשמים כי הם לקחו את אחריות והודו, ושהו במעצר מלא מיום 22.4.21 ועד ליום 11.7.21, מאז הנאשם 1 שוהה במעצר בית מלא, והנאשם 2 ביום 17.1.22 הוקלו תנאיו והותר לו לצאת לעבוד. שני הנאשמים לא הפרו את מעצר הבית, ולא נפתחו תיקים נוספים.

לגבי המתחם, בעבירות שוד ובניסיון לשוד קשת הפסיקה רחבה, והכל בסופו של דבר תלוי העובדות והמעשים.

תיקון 113 וסעיף 40ד(א) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט לסטות משיקולי הלימה וגמול, בשל שיקולי שיקום.

התבקש לתת לשני הנאשמים הזדמנות, לא לשלוח אותם מאחורי סורג ובריה ולהסתפק בעבודות שירות.

נטען כי שהמתחם צריך להתחיל בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, וככל שבית המשפט לא יקבל את העתירה לגבי תחתית המתחם, לבית המשפט סמכות לחרוג מכל מתחם שייקבע מטעמי שיקום. טעמי השיקום קיימים לגבי שניהם ולכך עותר ב"כ הנאשמים.

נאשם 1 אמר שהוא רוצה טיפול, כעת הוא מבין מה זה טיפול. זאת הטעות הראשונה והאחרונה שלו. נאשם 1 ציין כי נכנס לקבוצות, התקדם והוא שמח בזה, ומקווה שבית המשפט יקל עליו ולא ישלח לכלא.

נאשם 2 אמר שהוא מתנצל על מה שעשה, זאת פעם אחרונה, והוא מקווה שיקלו עליהם את גזר הדין. נאשם 2 אמר כי הוא רוצה טיפול, ולהישאר בטיפול, והוא מצטער על מה שעשה, ואינו רוצה לחזור לכלא.

הערכים המוגנים ומתחם העונש ההולם

8. הנאשמים ביצעו עבירה חמורה, ניסיון לשוד בנסיבות מחמירות. העבירה חמורה, הגם שהשוד לא הושלם.

במעשיהם פגעו הנאשמים בערכים המוגנים שהם כבוד האדם, הזכות לקניין, שלמות גופו ורכושו, ותחושת הביטחון האישי והציבורי.

הגם שהשוד לא הושלם, יש בניסיון לבצעו כדי פגיעה בערכים המוגנים הללו. יצוין כי אי השלמת ביצוע השוד נבעה מהגעת ניידת משטרה.

לחומרת ומשמעות עבירת השוד ר' ע"פ 1127/13 **עמנואל גברזניי נ' מ"י** (15.1.2014): **"הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת שוד הוא כבודם, חירותם ורכושם של המתלוננים - קורבנות העבירה וביטחונם של הציבור, יכולתו הממשית לחיות את חייו, ולהלך ברחובות ללא חשש."**

נפנה לדברים הבאים מע"פ 1062-19 **פלוני נ' מ"י** (9.7.2019) ולהתייחסות לעבירות שוד ולכאלו המבוצעות באישון לילה כלפי מי אשר משרת את הציבור. הגם ששם מדובר היה בעבירה שהושלמה, ולא בניסיון, לדברים חשיבות ורלוונטיות לענינם של הנאשמים ומעשיהם: **"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתה הרבה של עבירת שוד ועל הצורך להילחם במבצעי ביד קשה תוך הטלת עונשים מרתיעים. דברים אלו נכונים שבעתיים כאשר מדובר בשוד המבוצע באישון לילה, כלפי אדם שמשרת את הציבור בהיותו חשוף לגחמות זדון של עבריינים שמחפשים טרף קל. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את בתי המשפט להירתם למאבק בתופעה מכוערת זו באמצעות ענישה קשה ובלתי מתפשרת. היטיב לתאר נקודה חשובה זו השופט נ' הנדל בע"פ 4812/12 סעדייב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (11.4.2013); ואלו הן מילותיו: "עובדי הקיוסקים נמנים עם שורה ארוכה של עובדים, דוגמת עובדי תחנות דלק ומאבטחים, המעניקים שירות בשעות הלילה לאלה הזקוקים לו. המדובר באנשים אשר עובדים לפרנסתם בעבודות שמטבען אינן פשוטות. בעבודתם חשופים הם למפרי חוק אשר מנצלים את אצטלת הלילה ורדת החשכה לביצוע זממם. לרוב, עובדים אלה נמצאים במקום בגפם, ועוברי האורח המצויים בסביבתם הם מעטים..."**

9. קביעת מתחם העונש ההולם מתבצעת בעיקר תוך התייחסות לנסיבות ביצוע העבירה, החומרה והתוצאה,

ואינה קשורה אך בעבירה כפי נוסחה ועונשה בחוק. לשלב קביעת מתחם העונש ההולם, היבט אינדיבידואלי הקשור למקרה המסוים הנדון. ר' ע"פ 1323/13 רך **חסן ואח' נ' מ"י** (5.6.2013), המתייחס לצביון האינדיבידואלי אשר העניק המחוקק לשלב עיצוב המתחם.

בעבירות שוד קיימת פסיקה רבה וענישה בעלת טווח רחב, אשר המנעד במסגרתה קשור בעיקר בנסיבות הביצוע, האמצעים בהם נעשה שימוש, התוצאה, הפגיעה בקורבנות העבירה, האם מדובר בחבורה, וכלל הנסיבות.

הנאשמים כאן לא השלימו את ביצוע העבירה, והעובדה שמדובר בניסיון לביצועה תובא במסגרת השיקולים לקביעת המתחם. להלן פסיקה בעבירות שוד, חלקה בעבירות ניסיון וחלקה בעבירות שוד שהושלמו, והפסיקה תאובחן בהתאם.

בע"פ 1167-21 **טארק חוג'יראת נ' מ"י** (31.5.2021), הורשע המערער בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, בכך שהגיע יחד עם אדם נוסף לתחנת דלק לאחר שסיכמו ביניהם לשדוד כסף מחנות הנמצאת במקום. לשם כך הצטיידו השניים במברג ובסכין יפנית והסירו את לוחית הרישוי מרכבו של המערער. עם הגעתם, המערער החנה את רכבו מאחורי חומה הנמצאת בסמוך לתחנה, כשבאותה עת שהה בחנות לקוח, אשר שוחח עם עובד החנות. בשעה 01:27 התקרבו המערער והשותף אל החנות כשהם רעולי פנים, ונעמדו בפתחה כשהראשון אחז בסכין והאחרון במברג. השניים הסתירו את ידיהם מאחורי גבם, והמערער איים על העובד באומרו "תוציא את הכסף או שאני יורה בך". המערער התקרב לעובד והורה לו בשנית להוציא את הכסף, בעוד השותף הפיל בחוזקה מתקן נעליים שהוצב בכניסה לחנות, וזאת לבקשת המערער ועל מנת להפחיד את העובד. בשל כך פתח העובד את הקופה ומסר למערער שטרות כסף בסכום כולל של 1,140 ש"ח. מיד לאחר מכן נמלטו המערער והשותף מהמקום כשהכסף ברשותם. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם את מעשי המערער הוא 18 עד 40 חודשי מאסר בפועל וגזר על המערער 18 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. הערעור נדחה ונקבע: **"חומרתה הרבה של עבירת השוד הודגשה זה מכבר על ידי בית משפט זה, לאור השפעותיה ארוכות הטווח על קורבן העבירה - אשר פעמים רבות סובל מטראומה וחרדה לזמן ממושך - וכן על תחושת הביטחון של הציבור כולו. חומרה זו מובילה לכך שמדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו כוללת עונשי מאסר בפועל, וזאת אף במקרים בהם שירות המבחן ממליץ להימנע מכך לאור שיקולי שיקום ... דברים אלו מקבלים משנה תוקף במקרה דנן, כאשר השוד בוצע לאחר תכנון והכנה מוקדמים - לרבות על-ידי הסרת לוחית הרישוי מרכבו של המערער, באמצעותו הגיעו השניים לתחנה - ושבוצע בצוותא, באמצעות נשק קר והטלת אימה על העובד, ותוך גרימת נזק כלכלי ונפשי, כקביעת בית המשפט המחוזי."**

ענינם של הנאשמים שונה בכך שלא הושלם ביצוע העבירה, ואולם מדובר בתכנון, שינוי לוחית הרכב, הצטיידות של חלק באמצעים, וניסיון לביצוע העבירה בצוותא חדא. כמו כן בענינם של הנאשמים, לא נלקח מאומה, שכן השוד לא הושלם.

בע"פ 2228-20 **מורד אטרש נ' מ"י** (24.6.2020), הורשע המערער בעבירה של שוד לפי סעיף 402(א) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, החלופה החמורה פחות בעבירה זו. הסדר הטיעון כלל הסכמה חלקית לעניין העונש, לפיה המדינה תעתור ל-24 חודשי מאסר בפועל ולרכיבי ענישה נוספים והמערער יטען לעונש באופן חופשי.

המערער נסע במכוניתו יחד עם שני חבריו אל עבר חנות נוחות, כשלוחית הזיהוי מוסתרת באופן חלקי. המתלונן, אשר הועסק כמוכר בחנות באותה עת, ניצב מאחורי הדלפק. אחד מחבריו של המערער נכנס תחילה לחנות, איים על המתלונן באמצעות חייו עם אצבעו על פיו לבל יפר את השקט, וקפץ אל מעבר לדלפק. אחריו, נכנס החבר הנוסף, איים על המתלונן באותה צורה, והוסיף: "תהיה בשקט ואל תעשה כלום". לאחר מכן, נכנס המערער אל החנות כששקית גדולה בידו. תחת מעטה השתיקה, החלו המערער ואחד מחבריו לרוקן לתוך השקית עשרות חפסות של סיגריות מתוך מתקן יעודי שהיה מקובע בחנות. חברו האחר של המערער, נטל מן הדלפק קופת ברזל, ושאל את המתלונן היכן מוחזקים ה'פאקטים' של הסיגריות. המתלונן השיב, כי אין בחנות עוד סיגריות לבד מאלו המצויות במתקן הייעודי. בשלב זה, לקח החבר את הקופה ובה כ-3,534 ₪, והכניסה אל תוך המכונית. בגמר השוד, יצאו השלושה מהחנות, כשבידי המערער שקית עם 288 חפסות סיגריות בשווי של כ-7,297 ₪, ונמלטו במהירות מהמקום. במשך האירוע כולו, עמד המתלונן כשפניו אל הקיר, נוכח המורא שהטילו עליו שלושת השודדים.

בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם העונש ההולם על 20-40 חודשי מאסר בפועל. וגזר על המערער 20 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר על-תנאי, הרכב חולט בהסכמה לטובת אוצר המדינה והוטל פיצוי למתלונן בסך של 24,000 ₪. הערעור נדחה תוך שנקבע: **"עבירת השוד בוצעה בידי שלושה אנשים בצוותא, והותירה נזק ממוני, לצד נזק נפשי משמעותי וארוך טווח לעובד לילה, המצוי ממילא במצב של סיכון ... מעשיהם של המערער וחבריו, פגעו באופן כללי בשלום הציבור ובטחונו, ופגעו באופן פרטני במתלונן שנכח בזירת האירוע. בנסיבות אלו, העונש שגזר בית המשפט המחוזי שקול, מאוזן, לבטח אינו חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת ..."**

בעניינם של הנאשמים לא נלקח לבסוף דבר והעבירה לא הושלמה.

בע"פ 4125/14 **תאופיק חרב נ' מ"י** (6.1.2015), הורשע המערער בעבירת ניסיון לשוד, באמצעות חפץ מפלסטיק הנחזה להיות אקדח, ועונשו הופחת ע"י בית המשפט העליון מ - 30 חודשי מאסר ל - 24 חודשים, תוך שצוין הצורך באבחנה בין נסיבות אותו מקרה למקרים חמורים יותר, כאשר גם שם הופעלה אלימות כנגד המתלונן עת ניסה הוא לקחת את אקדח הפלסטיק מהמערער, וצוין כי האלימות שהופגנה נגד המתלונן לא הייתה מן הקשות. נקבע כי מתחם העונש ההולם הינו בין שנה לשלוש שנות מאסר, וכאמור הענישה הועמדה על 24 חודשים.

בע"פ 7925/15 **איסק אטוראן נ' מ"י** (20.4.2016), הורשע המערער בעבירה של ניסיון שוד, כאשר המערער, ברחוב, תפס את תיקה של המתלוננת, משכו ממנה בחוזקה, המתלוננת התנגדה, והמערער בתגובה היכה אותה בידיו, הפילה ארצה, וגררה מספר מטרים לאורך הכביש כשהיא זועקת לעזרה, אחרת שניסתה לסייע למתלוננת נהדפה באמצעות מרפקו של המערער, ומשהגיע למקום אחר, החל המערער לברוח, ונלכד. בבית המשפט המחוזי הוטל על המערער עונש של 36 חודשי מאסר בפועל, הכולל הפעלת מאסר מותנה של 6 חודשים בחופף, ובית המשפט העליון הפחית את הענישה ל - 30 חודשי מאסר, תוך הפעלת המאסר המותנה בחופף.

בע"פ 5385/16 **רפאל בן שמעון נ' מ"י** (7.3.2017) הורשע המערער בביצוע עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע וניסיון לשוד, בכך שקשר יחד עם אחר לשדוד סניפי בנק הדואר, ונעשו ניסיונות לשוד עם אקדח דמה ותוך שהם רעולי

פנים, שני הניסיונות לא עלו כדי ביצוע השוד, בראשון לא ניתן להם להיכנס לסניף, ובשני לאחר שדחפו אישה שהייתה בכניסה ונכנסו לסניף, ננעל הסניף והוזעקה עזרה. בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם עונש הולם בין 12 ל - 36 חדשי מאסר, נגזרו 20 חדשי מאסר, והופעל מאסר מותנה חלקו במצטבר וחלקו בחופף, כך שהענישה הכוללת הייתה של 24 חדשי מאסר. הערעור נדחה.

בע"פ 7475/15 מתן שריקי נ' מ"י (18.2.2016) - הורשע המערער על פי הודאתו בביצוע שוד בנסיבות מחמירות. המערער נכנס לחנות כשהוא מחזיק בכותש שום, ניגש למוכרת שהייתה באותה שעה לבד בחנות, הניח על הדלפק פתק שבו נכתב "זה שוד" ודרש ממנה את הכסף שבקופה. המתלוננת מסרה לידי המערער את כספי הפדיון היומי של החנות ולאחר שנטל מידיה את הכסף דרש ממנה לפתוח את הכספת. המתלוננת השיבה למערער כי אין בחנות כספת ומיד לאחר מכן החלה לזעוק "גנב, גנב" ויצאה מן החנות. בעקבות זאת יצא המערער אף הוא מהחנות וניסה להימלט עם שללו אך נתפס על ידי עוברי אורח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל, ולאור החרטה שהביע המערער על מעשיו, לקיחת האחריות וכן לאור עברו הנקי, השית בית המשפט על הנאשם 22 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. הערעור נדחה.

10. נסיבות ביצוע העבירה על ידי שני הנאשמים חמורות. בחלקן יותר ובחלקן פחות מהפסיקה דלעיל.

הנאשמים, בצוותא חדא עם שניים אחרים נוספים, תיכננו וניסו להוציא אל הפועל עבירת שוד חמורה.

הנאשמים שינו לוחית הרישוי של הרכב, והגיעו אל החנות ברכבו של נאשם 1, נאשם 1 עם מסיכת קורונה אוחז באלה, אחר עוטה מסיכת סקי, כפפות ואוחז באלה אשר הצטייד בהם מבעוד מועד, ושניים נוספים הגיעו בהליכה לאחר שהצטיידו מבעוד מועד בכפפות שלבשו על ידיהם וכשפניהם מכוסות. לא נכתב בכתב האישום המתוקן אם נאשם 2 אחז באלה, אולם גם פניו שלו היו מכוסות, והיה עם כפפות.

בוצע איום כלפי אחד המתלוננים העובדים במקום, ושניים החלו למלא שקית בחפיסות סיגריות, ואחר החל לנסות לפתוח את הקופה.

לפתע הגיעה ניידת משטרה למקום, וארבעת השודדים החלו להסתתר ולאחר מכן נמלטו מהמקום, כשהם מותירים את חפיסות הסיגריות והרכב במקום.

לצד הנסיבות החמורות של התכנון, ההצטיידות באמצעים, ההגעה למקום והאיום, כל זאת בצוותא חדא, יש להביא במסגרת הנסיבות לקביעת המתחם גם את העובדה שעל פי כתב האישום המתוקן לא היתה פגיעה פיזית במי מהמתלוננים, ולבסוף לא נלקח רכוש.

אי הצלחת הביצוע בפועל של השלמת השוד לא נבעה מחרטה או מיוזמת הנאשמים, אלא מהעובדה שלמקום הגיעה ניידת משטרה. הניסיון לביצוע העבירה היה בשלב מתקדם ביותר, וכאמור כבר הוכנסו קופסאות סיגריות לשקית, ונעשה

ניסיון לפתוח את הקופה. לשלב המתקדם של הניסיון יש משמעות לקביעת מתחם העונש ההולם.

העבירה חמורה ומחייבת מענה עונשי הולם, אשר יבטא את חומרת נסיבות ביצועה כאמור, והגם שהיא לא הושלמה, העונש ההולם לצידה כולל מאסר בפועל משמעותי.

לאור כל האמור, אני מוצא את מתחם העונש ההולם לעבירה אשר ביצעו הנאשמים, בנסיבות ביצועה, ככולל מאסר בפועל הנע בין 18 ל - 36 חודשים.

הענישה

11. לאחר בחינת תסקירי שירות המבחן, נסיבותיהם האישיות של הנאשמים, גילם, היעדר עבר פלילי לנאשם 1, וקיומה של אי הרשעה בשורת עבירות של נאשם 2, אני מוצא כי בעניינו של נאשם 1 יש לרדת את מתחת למתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, ובעניינו של נאשם 2 כי תוטל ענישה ברף התחתון של המתחם. זאת לצד מאסרים מותנים ופיצוי למתלוננים.

הפיצוי למתלוננים צריך לשקף את הנזק בגין האירוע אשר חוו, בו מבוצע ניסיון שוד תוך איום, כאשר מגיעים למקום ארבעה רעולי פנים אשר חלקם עם אלות.

12. תסקירי שירות המבחן של נאשם 1 חיוביים. לענין הליך טיפולי, בתחילה לא היתה נכונות של ממש מצידו להליך שכזה, ובהמשך הביע נכונות ושולב הן בהלך טיפולי קבוצתי והן בתוכנית יתד לצעירים, אשר במסגרתה מבוצע ליווי של נאשם 1 בכמה מישורים, אשר יש בהם לקדם את ההליך השיקומי ואת סיכויי השיקום.

נאשם 1 שיתף פעולה עם התהליכים השונים, הן בטיפול הקבוצתי והן בתכנית יתד, והתרשמות שירות המבחן הינה חיובית, כך ששירות המבחן ממליץ על ענישה אשר מחד יש בה מענה עונשי של עבודות שירות ולצד זאת צו מבחן.

אלמלא שיקולי השיקום, היה מקום להטלת ענישה במסגרת המתחם, אשר כוללת מאסר בפועל, אשר הינו המענה העונשי ההולם לעבירה זו בנסיבות ביצועה.

ואולם, הענישה אינדיבידואלית ובמסגרתה מקבלים שיקולים שונים לעיתים משקל שונה. עיקרון הענישה האינדיבידואלית מקבל ביטוי גם במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין. ביחס לקביעת המתחם, כפי שפורט לעיל, האינדיבידואליות מקבלת ביטוי בהתייחסות הספציפית לנסיבות ביצוע העבירה בכל מקרה.

לעניין הענישה מקבלת האינדיבידואליות ביטוי בשורת שיקולים שעל בית המשפט להביא, ובעניינו של נאשם 1, שיקול השיקום, אשר מאפשר במקרים המתאימים ענישה החורגת לקולא ממתחם העונש ההולם.

יש לזכור כי גם כאשר ניתן משקל לשיקול השיקום, יש לבחון גם את שיקולי הענישה האחרים תוך שבכל מקרה יש לקבוע מה המשקל שיינתן לכל שיקול, ולעתים הדבר מבוצע תוך איזון בין השיקולים השונים ולעיתים תוך העדפה של אחד על האחר.

שיקולי הענישה השונים מקבלים משקלם בכל מקרה לפי נסיבותיו, והמשקל משתנה ממקרה למקרה.

ר' ע"פ 4272/04 פלוני נ' מ"י, פ"ד נט(6) 175 (22.3.2005) בעמ' 186: "במלאכת גזירת העונש משמשים שיקולים אחדים, כלליים ואינדיבידואליים, אשר יש ליתן להם ביטוי ולאזן ביניהם. עם שיקולים אלה נמנים, בין היתר, חומרת העבירה ומהותה, הרתעה, מניעה, גמול ושיקום העבריין מקום שבו הדבר אפשרי. משקלם היחסי של שיקולים אלה איננו זהה, והוא משתנה ממקרה אחד למשנהו, לפי הנאשם ולפי נסיבותיו הספציפיות".

שיקולי הענישה השונים מוליכים לעיתים לכיוונים מנוגדים - ר' ע"פ 8164/02 פלוני נ' מ"י, פ"ד נח(3) 577 (17.3.2003) בעמ' 583: **"...יש להתחשב בנסיבותיו האישיות של העבריין שבאים לגזור את עונשו. שיקולים אלה לרוב מוליכים לכיוונים נוגדים, ועל בית-המשפט ליתן להם משקל ולאזן ביניהם. כמובן, כל נאשם ונסיבותיו הוא, כל נאשם והשקלול של הרכיבים השונים לגביו. זהו עקרון הענישה האינדיבידואלית ..."**

נאשם 1 צעיר, יליד 2001 ונעדר עבר פלילי. מאז ביצוע העבירה לא נפתחו כנגדו תיקים נוספים, ושירות המבחן מתרשם לחיוב מדרכו בתהליכים השונים.

מכל הנימוקים הללו אני מוצא כי בעניינו של נאשם 1 על הענישה לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם.

לצד זאת יש מקום לענישה מוחשית, אשר בה יהא איזון מסוים במשקל הניתן לשיקולי הענישה האחרים. לפיכך יוטל על נאשם 1 מאסר בעבודות שירות למלוא התקופה האפשרית - 9 חודשים.

מובן כי מעונש המאסר בעבודות שירות לא יופחתו ימי מעצרו של נאשם 1.

הוגשה חוו"ד חיובית מהממונה על עבודות שירות.

הענישה האמורה מביאה לידי ביטוי גם את העובדה שנאשם 1 היה במעצר כאמור ובתנאים מגבילים.

היה מקום להטיל על נאשם 1 פסילת רשיון הנהיגה וקנס, אולם משיקולי השיקום, המביאים לירידה ממתחם העונש

ההולם, אני מוצא כי גם אין להורות על פסילה, שכן רשיון נהיגה חשוב לאפשרות שיקום, התניידות ועבודה, ולא יוטל קנס על מנת לאפשר לנאשם להתמיד בהליכי השיקום, וכן לאור העובדה שמוטל מאסר בעבודות שירות.

13. נאשם 2 צעיר יליד 2002 ובעברו שורת עבירות רכוש, כאשר בהליך הקודם ננקטה כלפיו גישה שיקומית, ובית המשפט נמנע מהרשעתו.

הענישה השיקומית, אי ההרשעה, וההליכים הטיפוליים, לא הביאו את נאשם 2 לשנות דרכיו.

ההזדמנות אשר ניתנה לו לתקן דרכיו למרות סדרת עבירות רכוש, לא נוצלה על ידו.

למרות הליכים טיפוליים נאשם 2 שב ומבצע עבירה חמורה.

תסקירי שירות המבחן בענינו אינם באים בהמלצה טיפולית.

גם כעת ניתנה לנאשם 2 מלוא ההזדמנות להליך טיפולי, למרות האמור לעיל, אולם כאמור ההתרשמות של שירות המבחן אינה חיובית ונאשם 2 לא ניצלה.

משיקולי הרתעת היחיד ומשקולי הרתעת הרבים, היה מקום להטיל על נאשם 2 ענישה העולה על הרף התחתון של המתחם. ואולם, לאור גילו הצעיר, משך הזמן של התנאים המגבילים, ומתוך התקווה כי יהיה במכלול הענישה כדי להוות הרתעה מספקת כנגדו, אני מוצא כי על הענישה בענינו להיות ברף התחתון של מתחם העונש ההולם.

לאור המאסר בפועל המוטל, אינני מוצא מקום להטלת קנס.

14. **לאור כל האמור, אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:**

על הנאשם 1 :

מאסר בעבודות שירות - מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים. תקופת מאסרו תרוצה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות. הובהרה לנאשם 1 חובתו לבצע את עבודות השירות, ובמידה שלא יעשה כן ניתן יהיה להמירן בעונש מאסר בפועל, וכך גם יוכל הממונה לפי שיקול דעתו, היה וימצא קיומה של עילה לכך.

נאשם 1 יתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות ביום 10.9.23, כאמור בחוות דעת הממונה.

צו מבחן - ניתן בזה צו מבחן לתקופה של שנה כלפי הנאשם 1. הנני מחייב את הנאשם 1 לשתף פעולה עם שירות המבחן, הכל על פי הנחיות שירות המבחן. מובהר לנאשם 1 כי באם לא יקיים צו זה ניתן יהיה לחזור ולדון מחדש בשאלת העונש.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 9 חודשים. נאשם 1 יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מהיום יעבור על עבירה נוספת לפיה הורשע, או כל עבירת אלימות מסוג פשע.

פיצוי - נאשם 1 ישלם לכל אחד משני המתלוננים - המתלונן ע. והמתלונן מ. - עדי תביעה 1-2, פיצוי בסך 5,000 ש"ח. הפיצוי ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם בתוך 30 יום מהיום, ויתר התשלומים מידי 30 יום לאחר מכן. התשלום יבוצע לקופת בית המשפט, וממנה יועבר למתלוננים על פי פרטים שיימסרו למזכירות.

על הנאשם 2:

מאסר - מאסר בפועל לתקופה של 18 חודשים. מתקופת מאסרו ינוכו ימי מעצרו מיום 25.4.21 עד ליום 11.7.21.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 9 חודשים. נאשם 2 יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו יעבור על עבירה נוספת לפיה הורשע, או כל עבירת אלימות מסוג פשע.

פיצוי - נאשם 2 ישלם לכל אחד משני המתלוננים - המתלונן ע. והמתלונן מ. - עדי תביעה 1-2, פיצוי בסך 5,000 ש"ח. הפיצוי ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם בתוך 30 יום מהיום, ויתר התשלומים מידי 30 יום לאחר מכן. התשלום יבוצע לקופת בית המשפט, וממנה יועבר למתלוננים על פי פרטים שיימסרו למזכירות.

הפעלת התחייבות מורה על הפעלת ההתחייבות שניתנה על ידי נאשם 2 בת.פ. 4343-10-18 של ביהמ"ש לנוער בבאר שבע ביום 25.2.21 בסך 4,000 ₪. סכום ההתחייבות ישולם בתוך 90 יום מהיום.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ב תמוז תשפ"ג, 11 יולי 2023, במעמד הצדדים.